



Innehåll

Marju och Yngve har fått utmärkelser	sid 2	Hembygdsgården <i>Torbjörn Helgesson</i>	sid 9
Annons OHF årsmöte	sid 2	Arbetskraftsinvandring till Gotland från Estland	sid 10
Annons Årets Vårtalko	sid 2	En resa till Märta Fällmans anfäders... <i>Hans Karlsson</i>	sid 12
Behövs Svenska Kulturförvaltningen <i>Christer Widgren</i>	sid 3	Diverse <i>Charlie Norrman</i>	sid 14
Släktforska med DNA <i>Monica Ahlström</i>	sid 4	Farmor i Fähuset <i>Sven Ahlström</i>	sid 14
Ekonomiskt stöd till skogsägare <i>Bengt Brunberg</i>	sid 6	Notiser	sid 15
SOV firade 110 år <i>Charlie Norrman</i>	sid 7	Klockringning	sid 15
Danstrupp söker bidrag <i>Monica Ahlström</i>	sid 7	Kalendarium.	sid 16
Nationaldagsfirande på Ormsö <i>Elisabeth Hedfors</i>	sid 8		



Diplom till Marju och Yngve

Ormsö kommun har delat ut diplom (tänukiri) till Marju Tamm och Yngve Rosenblad för sina insatser att studera och presentera bröllopsstraditionerna på Ormsö. Det var en folkdansfestival i juli 2018 på Ormsö då det kom dansgrupper från Tallinn och Tartu. Marju och Yngve hjälpte till att skriva scenario för ett bröllop. Här finns bilder från festivalen <https://online.le.ee/2018/07/15/galerii-vormsis-peedi-vaikesa-arte-tantsupidu/>

ANNONS

OHF

Årsmöte

söndagen 7 april

14.00-16.00

Estniska Huset Eesti Maja
Wallingatan 34

Välkomna

ANNONS

Årets Talko

13 - 18 maj

Pearsgården Sviby

Välkomna till någon eller några gemensamma arbetsdagar efter bästa förmåga i härlig miljö med trevliga människor. Logi och mat ingår. Skratt kan förekomma.

Resebidrag kan utgå.

Du gör en kulturgärning.

Kontakta Torbjörn Helgesson:
torbjorn.helgesson@hoogin.com

Behövs Svenska Kulturförvaltningen? av Christer Widgren *Hosby Jakas*

ESTERNA GÅR TILL PARLAMENTSVAL I ÅR, SÅ OCK ESTLANDSSVENSKARNA, SOM VÄLJER LEDAMÖTER TILL SVENSKA KULTURFÖRVALTNINGEN I ESTLAND. VALET GENOMFÖRS MOT BAKGRUND AV 1993 ÅRS LAG OM MINORITETERNAS KULTURELLA AUTONOMI

Minoriteternas intressen försvarades redan i självständighetsmanifestet av den 24 februari 1918, vilket antogs som lag den 12 februari 1925. Lagen om minoritetsbefolkningens kulturella autonomi, som antogs den 26 oktober 1993 baseras huvudsakligen på 1925 års lag. Av minoriteterna i Estland har endast Ingermanländare och estlandssvenskar genomfört val till egna förvaltningar, ingermanländarna senast förra året. Valet till Svenska Kulturförvaltningen planeras att genomföras hösten 2019. Inriktningen är att de olika svenskbygderna skall vara representerade och en lista på kandidater kommer senare att presenteras. Valmanskåren utgörs av estlandssvenskar som finns i minoritetslängden. För att kunna upptas i minoritetslängden skall man vara född i Estland eller härstamma i rätt nedstigande led från Estland. Tyvärr har ministeriet strukit ett flertal som uppfyller ställda krav, men ej har aktiverat sin status genom t.ex. hämtat estniskt pass.

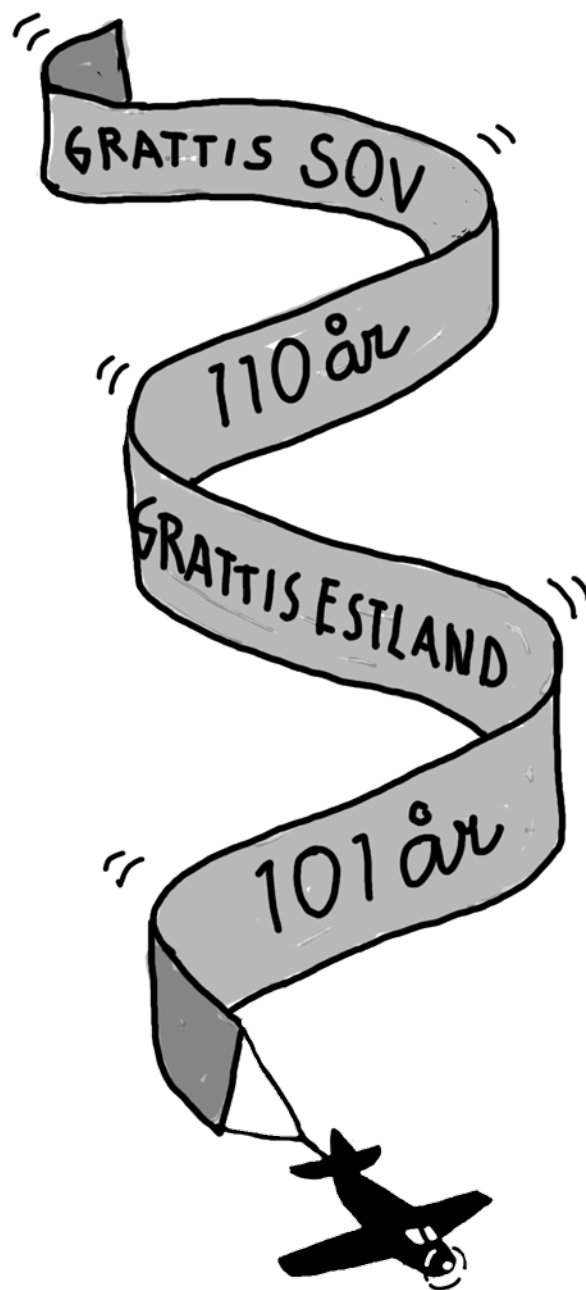
HUR KAN KULTURRÅDET BIDRA TILL DE ESTLANDSSVENSKA FÖRENINGARNAS VERKSAMHET?

Föreningar som är registrerade i Estland kan efter ansökan få ett basbidrag till sin verksamhet, vilket innebär att bl.a. VKÜ, en gång "arbetsgruppen för hembygdsgården" inom OHF, uppstår ett årligt bidrag till sin administration. Vidare kan enskilda föreningarna söka bidrag till olika projekt för att bevara, utveckla och sprida kunskapen om den estlandssvenska kulturen. Ett exempel är föreningen Ormsö Blod som bl.a. har rest en minnessten vid Norrby f.d. skola, ordnat Maria Murmans grav, restaurerat och dekorerat Minnesstenen från frihetskriget vid Ormsö kyrka. Vidare har Toivo Tomingas, son till Agneta Öhman från Hosby, översatt estlandssvenska texter till estniska, vilket är ett sätt att verka för estlandssvenskheten. Anne-ly Reima, f.d. vicekansler vid Kulturministeriet, har ofta understrukit vikten av att informera dagens – och kommande generationer om de minoritetskulturer som finns och har funnits i Estland. Ansökningar om bas- och projektmedel skall vara Kulturförvaltningen tillhanda före 25 september i år.

Estlandssvenskheten i sin litenhet uppvisar en mycket fragmenterad organisationsbild, där olika aktörer utan påtaglig samordning bevakar olika frågor. Sven Salin önskade så sent som 2012 större samverkan föreningarna mellan för att hushålla med adminis-

trativa resurser och för att nå gemensamma mål. I dag har vi en personalunion mellan Aibolands museum och Kulturrådet i Ülo Kalms person. Med Ülos starka fäste i den estniska byråkratin parat med hans närvaro i den estlandssvenska föreningsvärlden uppnås viss samordning. Denna utveckling kan vara något att bygga framtiden på?

Med detta uppmanar jag dem som ingår i valmanskåren till deltagande i kommande val och hjälp gärna dem som av olika skäl behöver praktiskt stöd vid valet. Uppfyller Du kravet för att ingå i minoritetslängden – tveka inte, ansök!



ill: Charlie Norrman

Släktforska med DNA text och foto Monica Ahlström

Under några års tid har intresset för att testa sitt genetiska DNA ökat även bland estlandssvenskarna. Vi har tyvärr inga siffror att presentera men vi tror att det är flera hundra som har gjort tester hos olika företag. I tidigare artiklar har Göte Brunberg beskrivit vad det är som testas.



Peter Sjölund expert på DNA

En av de kunnigaste personerna i Sverige heter Peter Sjölund och SOV hade bjudit in honom till en föreläsning den 6 december 2018. Det var över 100 intresserade och alla kunde inte beredas plats. Efter att Lars Rönnberg presenterat Peter och hälsat honom välkommen fick åhörarna en genomgång av släktforskning genom DNA.

Vid handuppräckningen konstaterade Peter att det är fler som DNA-testat sig än som släktforskar. En droppe blod eller saliv kan ge oss hela mänsklighetens historia – man kan säga att DNA är en tidsmaskin. Ett gram DNA innehåller så mycket information att det får plats på 1000 miljarder st CD. 20 miljoner i världen har testat sig, ca 100 000 i Sverige. Peter testade sig 2011 första gången, och har gått från 57 matchningar till ca 4000 st.

Olika begrepp används för olika områden: genealogi eller genetisk genealogi (släktskap, även ärftliga sjukdomar kan upptäckas) samt forensisk genealogi (test av bevis vid brott utförs hos Nationellt forensiskt centrum).

ESTLANDSSVENSKARNAS URSPRUNG – VAD SÄGER DNA?

Inför föreläsningen hade Peter Sjölund fått resultat av 15 DNA-testade estlandssvenskar att analysera. Han såg då att av dessa var det några som matchade alla! Det kan troligen förklaras med att det är en begränsad genpool. Liknande resultat finns t ex i Västerbotten, där Peter själv härstammar ifrån.

Genom att analysera mutationer hos dessa 15 namn ser man att det finns koppling till 1200-talet och man har spritt sig till olika estlandssvenska orter (Ormsö, Paj, Pasklep, Roslep). Från gården Skallus på Runö hittade Peter koppling till ca 700-talet och ursprung i Småland, Östergötland mm.

För att de egna resultaten ska kunna kopplas ihop med historiska fynd har forskare tagit DNA-prov på redan hittade skelett. När nya fynd hittas som kan ge mer information tas prover även på dem. Ett tuggummi som visade sig vara 10 000 år har hittats för 30 år sedan på Orust men då kunde man inte ta fram DNA, men nu går det. Ur tuggummit har man kunnat få fram DNA från tre unga personer.

Den svenske forskaren Svante Pääbo (som har estnisk mamma) har en vision om att borra i en grotta för att kunna utröna vilka som kan ha bott där. Hans forskargrupp har analyserat en kvinna hittad i Sibirien, som är 90 000 år. Man har konstaterat att mamman var neanderthalare, pappan var s k denisovamänniska.



Lena var först och får instruktion av Peter, Margareta administrerar. Foto: Monica Ahlström

På ön Björkö/Birka finns det rika krigargravar och en av krigarna som man på 1800-talet trodde var en man visade sig vara en kvinna och hennes haplogrupp är T2b. I Varnhem i Västergötland ligger den äldsta kyrkan i Sverige. Kristendomen kom troligen via Västergötland och före Ansgar kom till Birka. I Varnhem finns en inristning i kistlocket ” Kettil begravde Kata, Torgils syster” och Kata har haplogrupp T2b !

En person med rötter i Klottorp har sin närmaste matchning i Korpo, Åbo skärgård 1350-1500, näst närmaste i Västmanland och Norduppland. På modernet testar man mtDNA och i Nuckö finns många matchningar i Finland. En Rickulskvinna har tre bra matchningar i södra Närke.

Vid frågestunden kom frågan upp om hur forskningen kommer att gå till på estlandssvenskarna. Svaret är att SOV har ansökt om att få starta ett projekt hos Family Tree DNA. Man väntar fortfarande på svar om det blir godkänt. Peter kommer att delta som stöd. Ormsöbladet återkommer med mer information när det finns. Svenskbybornas projekt med Uppsala universitet, där man topsat personer i Ukraina, har pausat ett tag, men kommer snart att rulla igen.

Efter föreläsningen blev det fikapaus och topsning på plats, över 30 st passade på – och nu väntar vi på resultaten!

DNA-CAFÉ DEN 19 JANUARI

Efter föreläsningen i december kom ett förslag att SOV kunde ordna ett DNA-café på Wallingatan. Under några förmiddagstimmar en lördag träffades över 20 personer, de flesta med egen dator. Efter en kort inledning av Göte Brunberg och Margareta Hammerman följdes ett intensivt arbete där vi satt och gick igenom våra resultat på datorerna. De som har lite mer kunskap kunde sprida det vidare till de som är nybörjare. Ett trevligt sätt att sprida lite ljus över de ibland ganska svåra tolkningarna man kan göra av resultaten. Troligen försöker SOV ordna fler liknande träffar framöver. Håll utkik i våra tidningar och nyhetsbrevet som SOV skickar ut.



Alla samlades kring datorerna för att utforska sina DNA-matchningar. Foto Monica Ahlström

Ekonomiskt stöd till skogsägare

av Bengt Brunberg

AKTUELLT FRÅN LÄÄNEMAA METSAÜHISTU (LM)

Nu i mitten av februari är det plötsligt varmt väder igen efter en kall och snöig vinter, vilket skapar en del svårigheter på mjuka marker för LMs verksamhet. LM avverkar ändå just nu med en skördare som faller, kvistar och kapar grövre träd samt tre maskiner med klipphuvud (s k giljotiner) som främst bara faller klenare träd. Efter en väldigt hög prisnivå på massaved i slutet av 2018 har nivån nu fallit tillbaka något men är fortfarande bra för skogsägaren. Just nu hjälper man också medlemmarna med att söka ekonomiska stöd, bl a följande.

BIDRAG TILL SKOGSBRUKSPLANER

Arvo Aljaste, skogsvårdsspecialist på LM, meddelar att det under december 2018 var en ansökningsperiod för bidrag till skogsbruksplaner, planer som ju alla skogsägare måste ha om de vill avverka. Bidraget från den estniska staten är numera ungefär 10 Euro (drygt 100 SEK) per ha som ingår i skogsbruksplanen. Detta är ju mycket fördelaktigt för oss skogsägare som får 70 % kostnadstäckning för den egentliga kostnaden 14,50 Euro per ha. Staten vill på detta sätt säkra att skogsskötseln i landet bedrivs långsiktigt och i enlighet med lagstiftningen. Totalt ansökte LM denna gång om nya skogsbruksplaner för 72 skogsägare, med en sammanlagd skogsareal av 1 334 ha. Om man därmed antar en genomsnittlig skogsareal på drygt 18 ha så blir den slutliga kostnaden 800-900 SEK för en skogsbruksplan.

BIDRAG TILL RÖJNING OCH KLEN GALLRING

Nu i februari är det en period för ansökningar om bidrag för röjning eller gallring av skogar yngre än

30 år. Enligt Arvo Aljaste är de flesta skogarna inom LMs område antingen mycket gamla eller nyligen slutavverkade, så det är inte så stora arealer än med yngre skogar som behöver glesas ut utan att virke tas tillvara. Men årligen så ansöker LM ändå om röjning på 10-20 ha varav skogsägarna till ungefär hälften utför röjningsåtgärden själva medan LM utför resten. I bilden visas ett bestånd som var ca 25 år när LM gallrade det. Detta bestånd var inte planterat utan var självföryngrat med stor variation i täthet och ålder. Arvo Aljaste framhåller att om skogsägaren hade planterat så hade man kunnat få ut ett ekonomiskt netto redan denna gång. Nu blev det i stället en kostnad som en förberedelse för en ny gallring om 5-10 år då intäkter kan uppstå. Det bör nämnas att den medlem som vill arbeta själv i denna typ av skog faktiskt också har möjlighet att köpa motorsåg och röjsåg med visst bidrag om man kontaktar LM.

ERSÄTTNING FÖR AVSATTNA NATURVÅRDSOMRÅDEN

Även för naturvårdsområden som inte får avverkas kan skogsägare få ekonomiskt stöd. Under perioden 4-22 april i år kommer LM att ansöka om ersättning till alla de aktuella medlemmar som tidigare fått inskränkningar i sitt skogsbruk och erhållit ersättning.

Mer information om VKS och LM finns på hemsidorna: www.vastrakustensskogsagare.se och <http://www.eramets.ee/eng/> (under uppbyggnad).

Ni når VKS via mejl på: info@vastrakustensskogsagare.se.

nedan: En förberedande röjning i en självföryngrad 25-årig skog (Foto: Arvo Aljaste)



SOV firade 110 år av Charlie Norrman



SOV firade 110 år med champagne, tårta, kaffe och tal högst upp i Eesti Maja huset lördagen den 2 februari. Det var så mycket folk att man fick dela upp sig och sitta i flera rum utan att kunna se varandra men det hade man ju gjort så många gånger tidigare så det var inte svårt att föreställa sig hur det såg ut där man inte såg. Lars Rönnberg höll ett stiligt välkomsttal där han gjorde nedslag ur SOVs historia, det skälades och klirrade i glaset. Lars Lindström överräckte en tavla i form av en inramad målning och höll ett förklarande tal på det Lindströmska sättet.

Det tusslades mycket om tårtorna som specialbeställts från Nybergs konditori på Upplandsgatan och deras utsmyckning med anknytning till 110 årsdagsfirandet. Det pratades och gestikulerades, stämningen var hög. Värmen gick oss åt huvudet så man öppnade diskret några fönster för att kyla ner och syresätta de firande och lokalerna. Nästan alla svensköar var representerade. Den före detta svenska ambassadören i Estland Anders Ljunggren höll ett mycket intressant tal om Estland och Baltikum förr och fram till idag. Han berörde Estlands utveckling sedan man blivit en självständig stat, affärliv, företagsamhet, standardutvecklingen, miljö, politiken, arbetstillfällena, arbetet inom EU, att man ligger långt fram i IT utvecklingen, samarbeten med Finland och Sverige men också vilka framtida problem man står inför.



Lars Rönnberg och Anders Ljunggren och Lasse Lindström tv. nedan.



Gustav Adolfs Gymnasiums yngsta danstrupp söker bidrag för inköp av Ormsödräkter!

Estlandssvenskarna är en av de äldsta minoriteterna i Estland. De levde längs västra och norra kusterna samt på öarna, däribland på Ormsö. De talade inte bara sin egen svenska dialekt, de hade en egen rik kultur som har drag av både rikssvenskt och estniskt och folkdräkten är en viktig del av kulturen.

Gustav Adolfs Gymnasiet (GAG) ligger förvisso i Harrien (Est: Harjumaa) men som Estlands äldsta skola och dessutom med svenska rötter (grundat av Gustav II Adolf 1631) söker man nu samarbetspartners för att tillsammans vårda det estlandssvenska arvet.

FOLKDRÄKTER TILL VEM OCH VARFÖR?

GAG värdesätter kulturarv och traditioner. På hösten 2017 anslöt sig de unga danslärarna Kairi Aavere och Jakob Viires till fritidsverksamheten vid GAG och de drog igång en danstrupp bland förstaklassarna. Idag går eleverna i andra klass och de har redan lärt sig ett flertal estniska folkdanser. De har uppträtt på skolsamlingar och på klassfester och de önskar nu få visa upp sig för världen på sommarens Sång och Dansfestival ("Lauluja Tantsupidu") i Reval/Tallinn.

Dansfestivalen är inte bara en uppvisning av folkdans utan är även ett sätt att visa respekt och våra särskilda folkliga traditioner och handarbete. Folkdräkter som framställts med omsorg och kärlek bidrar till den visuella helheten där publiken får budskapet om kärleken till hemlandet och våra rötter. Utan folkdräkter får man inte delta i Dansfestivalen.

VARFÖR FOLKDRÄKTER FRÅN JUST ORMSÖ?

Vi tycker att de vackra folkdräkterna från Ormsö bäst symboliserar vår skola med dess svenska rötter. Vi ser vårt svenska arv som en skyldighet och en möjlighet att visa upp de estlandssvenska folkdräkterna. Viktigt är också att en av danslärarna, Kairi Aavere, själv är bördig från Ormsö. Hennes kärlek till sina hemtrakter har hon överfört på barnen som redan nu lärt sig värdesätta sin hemtrakt och sitt arv.

Ormsös folkdräkt har en särskild utformning för barn och på det viset skiljer de sig från många andra estniska folkdräkter där barnen ofta bar en mindre version av de vuxnas dräkter. T ex är gossarnas västar helt gjorda av fint spunnen ull där man inte har sparat på det fina tyget och satt ett linnetyg i ryggen, vilket är det vanliga. Flickornas gula klänning, som har ett eget namn "kuuke", är så vacker att den förtjänar att visas upp för hela världen!

RÄTT SKA VARA RÄTT!

Flickklänningen från Ormsö har blivit känd i Estland genom flickkören ETV tütarlastekoor [flickkören], som alltid bär den på sina konserter. Tyvärr har dessa klänningar gjorts bakvända, troligtvis pga en populär teckning i Estlands Nationalmuseum (ERM) som visar klänningen med knapparna mot röd bakgrund framtill. Vi vill visa hur den egentligen ska se ut!

VEM SKA GÖRA DEM?

Det är mycket viktigt med äkthet. Alla dräkter beställer vi från Ormsö där lokala handarbetare tillverkar dem enligt tradition ner till minsta detalj.



Dockan på hembygdsgården har fått en ny ”gula rock” vävd av Marju Tamm. Foto: Marju Tamm

VAD KOSTAR DET?

24 folkdräkter behövs till danstruppen. För detta krävs det hundratals timmars arbete och kostnaden är 10 536 EUR [ca 116 000 kr]. Det är väldigt mycket pengar men värdet som det skapar är ovärderligt.

VILKA ÄR REDAN DEL AV PROJEKTET?

Vi har ansökt om bidrag från Eesti Kultuurikapital (en stiftelse som delar ut pengar till kulturprojekt). Vi har fått besked om att vi kommer få visst bidrag därifrån men det är ännu oklart med vilken summa. GAG kommer att bidra och det är GAG:s stiftelse, Gustav Adolfs SA, som kommer bli ägare till folkdräkterna. Alla familjer med barn i danstrupperna kommer också ge bidrag. Nu söker vi efter flera bidragsgivare som delar våra värderingar. Vi kan från vår sida erbjuda folkdansuppsättningar för er.

Våra engagerade lärare, de 24 barnen i danstruppen, deras familjer, GAG och Gustav Adolfs stiftelse skulle vara mycket glada och tacksamma om våra drömmar kan gå i uppfyllelse.

Med vänlig hälsning,
Imbi Tedrekin Gustav Adolfs stiftelse, Gustav Adolfs SA

För mer information (på engelska eller estniska):
Eneli Veeremaa tel 00372 5112056
eneli@admoon.eu

Inbetalningsuppgifter:
GUSTAV ADOLFS SA, Reg nr: 90009200
Suur-Kloostri 16, Tallinn
IBAN: EE732200221031708037
SWEDBANK, Tallinn, Estonia
SWIFT/BIC HABAE2X
Märk din inbetalning ”Ormsödräkter”

Svenska Odlingens Vänner i Estland - Rootsi Hariduse Selts Eestis
Texten är översatt från estniska av Karolina Ullman
Redigerad av Monica Ahlström

Nationaldagsfirande på Ormsö

av Elisabeth Hedfors, hämtat från Face book. Foto: Ege Kanarbik.

Bilden under är från en ceremoni vid stenen för de Ormsöbor som kämpade i frihetskriget, den ligger vid kyrkogården. Kommunens chef, Ene Saarapuu, talar.

Till höger: Från skolan i Hullo. Notera att de som spelar tallharpa och sjunger är klädda i Ormsödräkter.



Hembygdsgården av Torbjörn Helgesson

Här kommer lite information om det som hänt efter nyår. Jag har varit på ett möte med Ormsö kommun i Hullo angående Olofsdagarna samt att Ormsö står som värd för svenskdagen i år, även representanter från SOV, Aibolands museum, kulturförvaltningen samt Ormsö och St.Mikaels församlingar deltog.

Kommunen representerades av kommundirektör Ene Saarapuu, kulturansvarig samt skolansvarig. Mötet var det första för att planera ramarna och var mycket givande i en hjärtlig anda med många ideer från alla deltagarna, nästa möte blir den 8 mars i Hullo.

Blev intervjuad av Ragnar Siil på skype, han arbetar med projekt Ormsö framtid 2030 för Ormsö kommuns räkning och berättade att projektet utgår från fyra hörn-

stenar i framtidsplaneringen: människor, natur, kultur och sammanhållning.

Jag informerade om Museet och Norjas och de visioner om framtiden ur vårt perspektiv, fick även redovisa en önskelista för vad som behöver göras på museet samt Norjas. Kanske är det så att vad vi gör och planerar är av större intresse än vi tror.

Jag har mottagit ett förslag och vision från medlemmar boende på ön gällande användningen av Norjasgården i framtiden vilket kommer att redovisas på OHF årsmöte.

Nedan: Hembygdsgården med förrådsbyggnader i vinterskrud.
Foto Torbjörn Helgesson



Arbetskraftsinvandring till Gotland från Baltikum text ur Lindeboken

UTVANDRINGEN FRÅN ESTLAND OCH UKRAINA

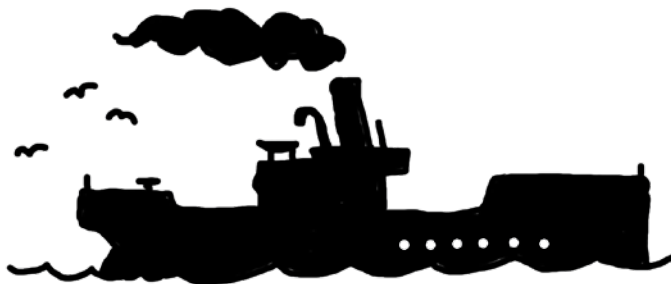
På 1920-talet startade en arbetskraftsinvandring till Gotland från Baltikum. Mellankrigstiden var svår för esterna. Trots en omfattande jordreform där de gamla herrgårdarna förstatligades och marken delades ut till lantbrukare kunde jordbruket inte föda fler. Det blev ont om arbete. Därför sökte de jobb utomlands.

De flesta flyttade till Tyskland eller Finland, men de som bodde på öarna Ösel, Dagö, Runö och Ormsö valde ofta att söka arbete på Gotland. Det är möjligt att de också tog vägen över fastlandet hit. Vissa slog sig ner på Gotland permanent medan andra långpendlade och var hemifrån halvårsvis.

På 20-talet fanns nästan bara ester på Dagö och Ösel, där det tidigare funnits en svensk befolkning. På Ormsö däremot bodde nästan bara svenskar, även så på Runö och i Nuckö på fastlandet.

Just från Ormsö var utvandringen till Gotland omfattande under åren 1925 – 1945. En av tillskyndarna var en gotländska.

illustration: Charlie



PRÄSTFRUN KONTAKT

På 1920-talet hade prästfrun i Ormsö församling, Agnes Karolina Klasson, uppmärksammat allt elände med fattigdom, trångboddhet, sjukdomar och inavel i församlingen. Hon skapade därför kontakt med sin hemsöcken som var Habblingbo, så dit kom de första immigranterna. Sedan spreds invandringen till grannsocknarna bland annat Linde.

1941 hade Sovjet ockuperat Estland och tio procent av befolkningen deporterades till fångläger, 600 000 personer, män, kvinnor och barn. Sedan bröt kriget mellan Sovjet och Tyskland ut. 1944 lät tyskarna den svenska befolkningen att lämna landet men när ryssarna återigen ockuperade landet stängdes det. Men innan ryssarna nått öarna flydde estlandssvenskarna västerut. Flera tusen tog sig i små fiskebåtar till Gotland och fastlandet. Under september-oktober landade 3000 på öns ostkust, huvudsakligen i Slite.

Efter 1945 kunde inte många lämna Estland eftersom landet fram till 1991 var en del av Sovjetunionen.

1929 fick svenskbyborna tillstånd att återvända till Sverige ifrån Ukraina.

Till Linde kom då 16 personer, huvudsakligen lantarbetarfamiljer. Den sista kom 1933. Ingen av dem stannade en längre tid i socknen.

Maria Alström var den sista av estlandssvenskarna som bodde kvar i Linde. Hon avled 15 april 2005.

INFLYTTADE PERSONER TILL LINDE FRÅN ESTLAND OCH UKRAINA UNDER ÅREN 1929-1945.

- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: ANNEXEN: PETERSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Andersdotter Liljebäck	1907	1931
Katarina R Emmelman	1883	1945
Sigvard Anders Liljebäck	1883	1945
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: AMLINGS: HALLIN

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Elsa Maria Vaksam	1914	1935
Katarina Friberg	1912	1931
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: DUCKARVE: JACOBSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Katarina Fällin	1898	1935
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: DUCKARVE: OLOFSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Alexander R Emmelman	1890	1945
Maria R Emmelman	1889	1945
Hans Vaksam	1879	1943
Gertrud Vaksam	1880	1943
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: RANGSARVE: UDDIN

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Aspelin	1900	1945
Henrik Aspelin	1934	1945
Gertrud Vaksam	1919	1937
Maria Vaksam	1914	1935
Agneta Sjöman	1909	1930
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: RANGSARVE: BUDIN

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Katarina Liljebäck	1914	1945
Sigrid Liljebäck	1938	1945
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: HAGVALDS: JOHANSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Anders Åkerman	1887	1945
Maria Åkerman	1895	1945
Olle Åkerman	1927	1945
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: HAGVALDS: LÖFSTEDS

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Katarina Liljebäck	1912	1937
Gertrud Liljebäck	1904	1930
Anders Lindblom	1888	1945
Katarina Lindblom	1889	1945
Ester Gunhild Lindblom	1929	1945
Ella Liljebäck	1922	1939
Hans Liljebäck	1916	1939
Agneta Grundsten	1922	1937
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: KÄLDER: JOHANSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Herman Klingberg	1910	1937
Agneta Hörnsten	?	1938
Lars Anders Murman	1906	1940
Katarina Selin	1914	1940
- GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: KÄLDER: PETERSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Söderholm	1909	1934

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: KAUPARVE: ISEBERG

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Johan Alström	1918	1937

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: KAUPARVE: NYMAN

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Katarina Grundsten	1916	1937

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: KAUPARVE: AMLINGER

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Johan Bergström	1918	1943

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

HUGO PETERSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Regina Edit Johansdotter	1920	1940
Milberg (Nuckö)		

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

HUGO PETERSSON SVENSKBYBOR

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Herman Johansson	1871	1933
Regina Johansson Andersson	1884	1933
Kristoffer Johansson Andersson	1913	1933
Simon Johansson Andersson	1916	1933
Peter Annas Andreasson	1882	1929
Katarina Annas Andreasson	1888	1999
Johaner Annas Andreasson	1912	1929
Julia Annas Andreasson	1916	1929
Elin Annas Andreasson	1923	1929
Maria Annas Andreasson	1927	1929
Fosterdotter Maria Andersdotter	1910	1929

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

JACOBSSON SVENSKBYBOR

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Karl Sigvard Persson	1902	1934
Maria Hansdotter	1900	1934
Nils Karl Harry Jonson	1906	1935
Katarina Johannesdotter	1899	1935

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

SANDQVIST SVENSKBYBOR

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Anna Petersdotter	1910	1929

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

SANDQVIST ORMSÖBOR

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Lundström	1918	1935

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: ODVALDS: NIKLASSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Lars Landman	1895	1939
Maria Glad	1912	1930
Agneta Söderqvist	1905	1930

GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MYRUNGS:

ODVALDS: HANSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Tomsson	1907	1930
Lars Hjalmar Andersson Sjöström	1918	1937
Maria Grundsten	1918	1937
Agneta Elvine Blomman	1920	1937

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: MEJERIET

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Hjalmar Liljebäck	1918	1943
Anders Alqvist	1924	1945

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: PETES: NILSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Maria Alström	1918	1936
Gertrud Alström	1914	1934
Johan Alström	1880	1945
Maria Lilja	1882	1945
Agneta Lilja	1907	1943
Sven Lilja	1930	1943
Holger Lilja	1931	1943
Elfrida Lilja	1932	1943



illustration: Charite

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: SALANDS: JOHANSSON

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Lars Åkerman	1923	1944
Maria Dahl	1918	1943
Maria Dahl	1882	1943
Herman Klingberg	1910	1942
Anders Åkerman	1918	1939
Hans Vaksam	1912	1941

• GÅRDENS NAMN OCH ÄGARE: SMISS: DANNBORG

Den inflyttades namn:	Född	Inflyttad
Gertrud Norman	1914	1935
Gertrud Alström	1917	1935
Elvine Appelblom	1927	1945

Materialet hämtat ur: Boken om Linde, Linde Hembygdsförening 2005.

En resa till Märta Fällmans anfäders boningar på norra Öland *av Hans Karlsson*

ETT BESÖK 812 ÅR TILLBAKA I TIDEN

Om arkeologen Jonathan Lindströms forskning har träffat rätt, och nu talar väldigt mycket för det, så var det från ett område nära Byxelkrok på norra Öland som de svenskar kom som befolkade först Ormsö och sedan de övriga svenskbygderna i Estland. Här i närheten av Byxelkrok skulle, enligt den forskningen, ett antal byar blivit tömda på sina invånare. Av biskop Omar (Orm) av Ribe blev de beordrade att i Guds namn segla över till Ormsö utanför Estlands kust och se till att - om så skulle bli nödvändigt - med våld erövra ön och kristna den hedniska befolkningen där. Alltså ett slags korståg. Året var 1206. När min hustru Märta som är född på Ormsö, och jag var på besök hos vår dotter och hennes man på Öja i början av augusti 2018 kom vi att prata om Jonathan Lindströms



Ruin från ett av de hus som blev noggrant kartlagt av arkeologerna.

forskning och TV-programmet om den och nämnde att vi planerade att åka till Öland. Vår måg blev genast eld och lågor, mobiliserade hela sin elektroniska kommunikationsarsenal, ringde upp Jonathan Lindström och fick ett tjugo minuters samtal med honom. Det resulterade i generös information från honom med flygfoton, kartbilder, koordinater m.m. över det område där husgrunderna efter de utflyttade ölänningarna fanns och som 2017 filmats för TV:s räkning efter att tidigare varit plats för arkeologernas forskning. Nu skulle vi med lite tur ha möjlighet att hitta den exakta platsen för resterna av de gamla husgrunderna vid vår resa. I Maps fick vi också inprogrammerat platsen för den gård som skulle ligga bara några hundra meter från platsen vi sökte.

Den 20 augusti bar det så av till Öland. Vi hade bokat två nätter på Guntorps Herrgård i Borgholm. Det var visserligen sex mil därifrån till Byxelkrok men Borgholm och Guntorp passade oss ändå bra som bas på ön. Vi tänkte göra norra Öland en hel dag och på köpet få njuta av ett långt stycke av ön under bilresan till och från. Borgholm var nästan tomt på turister så det var nästan lite ödsligt i den för övrigt så trevliga stan. Rummet på Guntorp var jättebra och efter middag på en restaurang nära hamnen gick vi tidigt till sängs för att vila ut efter resan och hämta krafter för det stora sökandet efter Märtas rötter.

Den stora frukosten morgonen därpå gav oss den tilläggsenergi vi behövde för dagens krävande utflykt norröver. Jag räknade med att vi sedan lätt med hjälp av Maps skulle kunna hitta gården och kanske ha turen att träffa någon som visste exakt var ruinerna fanns. Utan vägvisning från någon på gården trodde vi det skulle bli svårt att hitta den exakta platsen.



Märta till höger och Ylva Lindroth bland ruinerna efter två av husen.

Efter ett kort besök vid de trevliga hamnbodarna i Byxelkrok bar det så av – vägleda av Maps - upp mot det naturreservat där gården och husgrunderna skulle finnas. Efter en kort promenad genom flera stängselgrindar i torra men välgödslade hagar med bråkande får kom vi fram till en smal grusväg och just när vi trodde att vi gått vilse råkade jag i en glipa i de täta enbusksnären få syn på en taknock halvannan kilometer bort. Det borde vara gården vi sökte. Nu var vi nära, riktigt nära. Väl framme vid gården, som bestod av en lada och två boningshus, öppnade jag grinden till tomten vid det hus som såg mest bebott ut. Vi blev genast utskällda av en hund inifrån huset och tillsammans med hunden kom strax en dam ut och efter henne en man.

Båda såg vänliga ut och jag insåg att vi i alla fall inte skulle bli betraktade som farliga inkräktare och riskera bli påskjutna med hagelgevär. Tvärtom, när jag förklarade vårt ärende och att Märta var född på Ormsö så blev paret, som hette Ylva och Rolf Lindroth och var från Lund, väldigt intresserade. De hade haft den här gården som sommarviste under många år och kunde omgivningarna utan och innan. De hade också varit med vid Jonathan Lindströms och TV-teamets filmningar ett par år tidigare och Ylva erbjöd sig på stående fot att visa oss den exakta platsen där husgrunderna fanns. Men först måste vi lova att skriva i deras Gästbok och det gjorde vi förstås med nöje. De förklarade också att om vi ville komma tillbaka med fler släktingar så skulle alla vara välkomna.



Släkten Fällmans vackra kalkstenstrand vid sommarvistet på Möisaholmen

Den mest utforskade och TV- filmade husgrunden - det fanns lämningar av flera byar i området - låg några hundra meter från gården och Ylva visade oss precis platsen med de moss- och lavbemängda stenarna, ingången till huset, resterna av härden och var de två rummen i huset varit. Det blev faktiskt lite känslösamt för oss alla. Märta var ju en återvändare, som tvingats fly från byn Fällarna på Ormsö till Sverige i april 1944. Nu kunde hon trampa marken där med största sannolikhet hennes tidiga förfäder bott, de människor som beordrats att med alla sina tillhörigheter lämna sina byar för en sannolikt lika dramatisk och osäker resa som hennes, fast den gången österut.. Året var alltså 1206 och färden den gången gick via Grankullaviken över Östersjön till Ormsö. Det var alltså 812 år sedan.

Vi märkte att Ylva var mycket glad över vårt besök. Att hon fick möjlighet att visa de urgamla husgrunderna för någon som var född på Ormsö kändes viktigt också för henne och hennes man, förklarade hon.

Jag tog några foton av platsen och hoppades att något av fotona kunde bli underlag för en förstoring eller kanske en målning. När vi en stund senare promenerade därifrån och tog avsked av Ylva kändes det som en bro byggts mellan den här platsen och Ormsö. Märta var överlycklig och jag delade hennes känslor. När vi nästa gång besöker den fina fossilrika kalkstensstranden på släktens sommarviste "Kadakavälu" ute på Möisaholmen på Ormsö ska vi tänka tillbaka på besöket på Öland och på den "bro" som Märta's anfäder byggde för mer än 800 år sedan och den gemensamma berggrund av kalksten som jag har förstått förenar Öland och Ormsö. För oss kommer vår strand på Kadakavälu i fortsättningen att kännas som en del av Öland.

En fantastisk resa tillbaka i tiden var tillända.

Hans Karlsson, Märta's man och medresenär.

Märta (född Fällman) föddes 1936 på Ormsö och var bosatt vid Hansasa i Fällarna fram till april 1944.

Samtliga foton: Hans Karlsson



Området rymde flera små byar.

Tuggummi och DNA



En Ormsöbo som vill vara anonym men samtidigt vill meddela att han under sina yngre år var en utomordentlig basketbollspelare, har låtit meddela, att det tuggummi som riktigt ordentligt bitit sig fast i de ljusblå shorts med enkelt resår han sparar i nedersta lådan i hallen sedan ungdomen, nu efter ett DNA test har kunnat spåras tillbaka till sitt ursprung. Det visar sig att det är han själv som tonåring låtit tillverka föremålet av grankåda, björksav, linolja och saft av nedsmälta kamfertabletter. Avtrycken är tydliga, även spår av gädda och abborre förekommer samt ett tydligt DNA från ett fastkletat hårstrå. Gällande fisken säger han att tuggummit ibland användes som agn vid mete, hårstrå fanns där eftersom han tryckte fast tuggummit strax bakom örat då han skulle prata eller äta. Då endast delar av tuggummit varit möjligt att avlägsna så har han tryckt fast shortsens igen mot bakstycket i nedersta lådan i hallen med hjälp av detsamma.

Dom klarar väl sig ett tag till, shortsens alltså, även om resåren blivit ordentligt sladdrig, säger han.

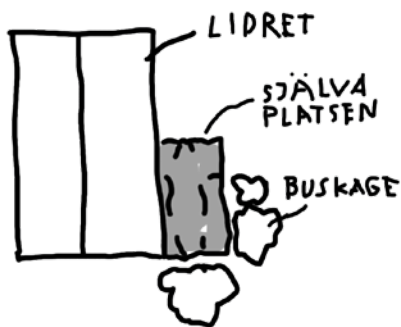
Upphittad

Den person som efter höstens talko varit försvunnen trots ett stort sökpådrag i byggnader, buskage, ojämna utbuktningar i mark, träd, skåp, utdragssoffor, bestick-lådor, garderober, skafferi, diverse upphängningsanordningar, rabatter, brevlådor, brunnar, återvinningskassar med metall, glas, wellpapp och plastförpackningar, det knackades i väggar, grannar tillfrågades, gamla ritningar över byggnader och mark finkammades, rykten om hemliga gångar under jord sen kriget diskuterades, några spadtag intill vinbärsbuskarna provades, frågan om mannen över huvud taget hade deltagit genomlystes, även en nästan urdrucken vinbox med ett rödvin av spanskt ursprung och karaktär undersöktes noga.

När han nu blev återfunnen under en presenning bakom lidret intill Hembygdsgården, lite diskret täckt av löv, visade det sig att mannen var i gott skick men lite sugen på något att äta, finsk länkkorv t.ex, men även den finska rätten memma gjord på rågmjöl, rågmalt och sirap skulle kunna gå bra, föreslog han. På frågan hur det har gått under vintern svarade han att det gått bra då han bara tänkt på roliga saker.

Från Hembygdsgården vill man meddela att händelsen som sådan är ovanlig och inte ska sammankopplas med de aktiviteter som ett Ormsötalko kan bestå av.

Schematisk skiss över platsen



Brunnen låg halvvägs mellan farstun och fähuset.

Det var farmors uppgift att varje morgon, söndag som vardag att pumpa upp vatten i två hinkar och bära dem till korna och kvigan för att vattna dem. I fähuset fanns en kätte med får. Där fanns också en stång för hönsen att sitta och sova på. Ytterst satt tuppen med sin stora röda kam. Alla hönsen kivades om att få sitta närmast tuppen. Det var ett flaxande och ett tjattrande, kvällen innan de till sist somnade. Farmor som kände sina höns kunde ibland se att ordningen hade ändrats..



Allteftersom tiden gick hade hönan närmast tuppen hamnat längst ut och till slut ramlat ned från stängen. Om det var av allmän krasslighet eller brustet hjärta är svårt att veta. Det hjälpte inte att hon hade värpt hela sitt korta liv för tuppens skull. Det var farmor som hittade den döda hönan. Hon kastade ut den till en kringstrykande hund eller räven. Nästa dag var den borta. Man åt inte höns och inte heller hästkött. Både hönsen och särskilt hästarna hade tjänat människorna var och en på sitt sätt.



Illustration: Charlie

Dock värpte hönsen inte hela året. Var påsken tidig, kunde barnen bli utan hönsägg. Och hade påsken väl passerat var det ingen mening att koka äggen i lökskal så att de blev brokiga och riktigt granna.

I fähuset fanns också en färkätte. Där fanns en bagge och ett tiotal tackor. Dessa födde sina lamm utan större besvär, verkade det. Däremot klarade korna ibland inte av kalvningen utan en hjälpande hand. Under vintern livnärde sig fåren av de björkkärvar som folket hade sparat från sommaren innan. Ibland fick de färsk tallgrenar med färsk bark att gnaga rena. Björkkärvarna användes sedan i spisen som tändved.



När farmor ibland kastade ut några nävar med säd lockade tuppen på hönsen som kom springande det fortaste de kunde med flaxande vingar för att picka i sig kornen

Notiser

Årets talko

Arbetsveckan på hembygdsgården äger rum från den 13 till 18 maj och arbeten planeras på plats. De som är intresserade anmäler sig till Torbjörn Helgesson, ordförande i VKÜ. En viss ersättning för resan kan man ansöka om från Ormsö hembygdsförening.

E-post torbjorn.helgesson@hoogin.com eller mobil: 070-289 75 22

Vi hoppas att talkot avrundas på lördagen den 18 maj med ett öppet hus kl. 18.00-23.00! Runt om i Estland firas nämligen Muuseumiöö – Museinatten med öppet hus en lördag i maj – i år den 18. Temat för i år är Mönster i natten (i kulturen, samhället, naturen).

Läs mer på engelska <https://muuseumioo.ee/en>
Välkomna!

Nya trasmattor till stallet

Marju Tamm önskar hjälp med att samla in gamla t-shirts och annat bomullstyg som kan användas till att väva trasmattor. Om du har någotliggande går det bra att ta med det nästa gång du besöker Ormsö eller så samlar OHF in det för gemensam transport.

Mejla ohf@estlandssvenskarna.org eller ring vår telefonsvarare: 076-640 34 34 så kan vi komma överens om när och hur tygerna kan lämnas in.



illustration: Charite

Har du flyttat?

Redaktionen får Ormsöbladet i retur för att mottagaren har flyttat från sin gamla adress. Ibland lyckas vi hitta den nya adressen men ibland går det inte. Vi ber er att kontakta Ormsö hembygdsförening när ni flyttar, kontaktuppgifter finns på sista sidan.



illustration: Charite

Ormsö Kyrka: Klockringning



Om du vill ha klockringning vid begravning kontaktar du:

Ene Rand (talar estniska och lite svenska),
mobil: 00372-53 42 1992 eller
Kerstin Hammarin 08-590 320 45

För visning kontakta:
Kristina Rajando (talar estniska och engelska)
mobil: 00372-56 61 63 95
Ants Rajando (talar estniska och engelska)
mobil: 00372-518 79 57

MINNESADRESSER

Om du vill skänka ett minne efter någon går det bra genom att betala in till OHF. Styrelsen ser då till att skicka en så kallad minnesadress (jämför med postogram).

Det finns minnesadresser med olika fotografier från Ormsö. Texten är, om inget annat önskas: ”Till minne av NN har en gåva lämnats till Ormsö hembygdsförening från NN”. Önskar ni ytterligare text vänligen meddela OHF detta.

Välj valfri summa,
och sätt in på OHF:s plusgirokonto 635 13 76-6.

Ange till vems minne gåvan avser och givarens namn.

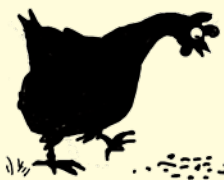

Uppge adress till mottagaren av minnesadressen, t ex anhörig eller begravningsbyrå.

Ange vilket datum och plats som är aktuellt.

Uppgifterna kan även meddelas per e-post eller telefonsvarare, se sista sidan.

KALENDARIUM Vår/Sommar 2019

Kontrollera alltid i Ormsöbladet, Kustbon och på SOV:s hemsida om det finns något av intresse, utöver vad som redovisas i detta kalendarium, gällande möten och sammankomster.

- Söndagen den 7 april kl 14-16
Ormsö hembygdsförenings årsmöte, Estniska huset, Wallingatan 34, Stockholm, restaurangen vän. 1
- 13-18 maj Talko på Pearsgården, Ormsö. Om du vill delta – anmäl det till Torbjörn Helgesson, se annan plats i Ormsöbladet
- Lördagen den 18 maj kl. 18-23 Museinatten, tema Mönster i natten. Öppet hus på Pearsgården
- 27-29 juli på Ormsö: Svenskdagen och Olofsdagen m.m.
- Söndagen den 28 juli
Aktiviteter vid Saxby fyr (tid ej bestämt ännu)
Kl. 13.00 Öppning av Svenskdagen på Hembygdsgården i Sviby
Aktiviteter vid Hembygdsgården och Norjaskgården under eftermiddagen
(Program kommer längre fram)
Kl 23.00 Midnattsmässa i kyrkan
- Måndagen den 29 juli kl. 11.00
Högmässa
Efter högmässan utdelning av Pöhlmedaljen
Soppa på kyrkbacken
Program för dagen kommer längre fram.
- I Hapsal på Aibolands museum:
Lördagen den 27 april kl 12
Invigning av gårdshuset

Lördagen den 4 maj kl 12
Temadag för rökt fisk – strömming
Lördagen den 18 maj kl 18-23
Museinatt tema Mönster i natten
Kaffeservering och varm mat, pannkakor. Folkdans och musik.
Lördagen den 1 juni kl 12
Temadag för rökt fisk – näbbgädda

Lördagen den 3 augusti kl 12
Temadag för rökt fisk
Lördagen den 17 augusti
Kl 11-17 marknad vid Gamla hamnen, Aibolands museum
Fredagen den 20 september kl 16
Båtflyktningarnas minnesdagen - 75 år, Aibolands museum
- Den 21-22 september Etnomarknad Rådhusplatsen i Tallinn

Tallink Silja rabatter 2019 och ytterligare information

Avtalet mellan estlandssvenska hembygdsföreningar och Tallink Silja AB har förlängts.

Bokning

Bokningen av privatresor ska ske på tel 08-22 21 40. Vid förfrågan eller bokning av grupp & konferensresa ring tel 08-22 08 30. Det går även att boka online på www.tallinksilja.se eller mobilapp.

Kolla alltid och jämför priset med aktuellt erbjudande från Club One som kan vara billigare än avtalsrabatten.

Kom ihåg att uppge avtalsnumret 4799.

OBS!

Vid online bokning ska koden 4799 skrivas in i rutan FÖRETAGSKUND

DFDS-avtalet (Kapellskär-Paldiski) har upphört fr o m 2015.

Ormsöbladet är ett informationsblad för medlemmar i Ormsö Hembygdsförening som är en ideell förening vars mål skall vara allmännyttiga.

Medlemsavgift: 250 kr, ungdom tom. 25 år 50 kr.
På inbetalningsavin finns även möjlighet att betala in medlemsavgiften till VKÜ, 50 kr.
OHF plusgiro nr. 635 13 76 -6

Frågor angående medlemsregistret:

Om du gjort adressändring eller annat som rör medlemskapet.

tel: 076-640 34 34 (svarare)

E-post: ohf@estlandssvenskarna.org

Redaktionsgrupp:

Charlie Norrman. Redaktör.

070 313 85 21

charlie@hellmanmedia.com

Monica Ahlström 070 530 84 54

monica.ahlstrom@bredband.net

Lena Weesar 070 3871411

lana.weesar@mail.com

Postadress till redaktionen:

Ormsö Hembygdsförening

c/o Estlandssvenskarnas Kulturförening SOV

Wallingatan 34, 5 tr.

S-111 24 Stockholm

info@estlandssvenskarna.org

Manusstopp: 20 febr. 20 maj, 20 aug, 20 nov.

Ormsöbladet utkommer med fyra nummer/år,

i mars, juni, september och december.

Varje artikelförfattare ansvarar själv för insänt material.
Citera gärna källan till ev. uppgifter.

Lokalen, tel. och öppettider: Wallingatan 34, 5 tr.
08 612 75 99. Onsdagar 10.00-14.00.

OHFs hemsida: <http://ormso.wordpress.com/>

Arkivgruppen träffas onsdagar på Wallingatan 34 5 tr.



Tryckt hos:

Katarina Tryck – en del av

Åtta.45 Tryckeri AB

Ormsöbladet nr 1. 2019

illustration: Charlie